

СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ

УДК 37.091.12:004.738.5

*Анастасія Коваленко, Сергій Шаров
(Мелітополь, Україна)***РОЗВИТОК МЕДІАГРАМОТНОСТІ ЗА ДОПОМОГОЮ ОНЛАЙН ПЛАТФОРМИ PROMETHEUS**

Сьогодні медіаграмотність є вкрай важливою компетентністю особистості в умовах інформаційного суспільства та значних обсягів рейкової інформації. У статті висвітлюються електронні ресурси з підвищення медіаграмотності населення, наводяться онлайн курси на платформі Prometheus, які дозволяють підвищити власний рівень медіакомпетентності.

***Ключові слова:** медіаграмотність, Prometheus, онлайн курси, дистанційна освіта*

Now media literacy is an extremely important personality competence in the information society and significant amounts of rail information. The article covers electronic resources for increasing the media literacy of the population, introduces online courses on the platform Prometheus, which allow to increase their own level of media competency.

***Key words:** Media literacy, Prometheus, online courses, distance education*

Сьогодні ми живемо в епоху інформаційного суспільства, в якому інформація постійно збільшується за геометричною прогресією. Часто пересічний громадянин не підготовлений до сприйняття великого масиву інформації в різних її видах і тому він звертається до посередників – мас-медіа. Саме вони формують світогляд суспільства та конструюють нашу реальність [5, с. 138]. Нажаль, іноді засоби масової інформації (ЗМІ) безвідповідально ставляться до своєї функції правдиво висвітлювати події та факти, які відбуваються у суспільстві. Як наслідок, віртуальне відображення світу часто значно відрізняється від реальності [1, с. 51]. Водночас невідповідна людина, яка володіє низьким рівнем критичного мислення та вірить у все, що показується у ЗМІ, не в змозі протистояти різноманітним маніпуляціям з їх боку.

Одностороння або перекручена інформація, безсумнівно, потребує осмислення. В умовах надлишку різноманітної інформації необхідно навчитися грамотно її сприймати, розуміти, аналізувати, мати уявлення про механізми й наслідки її впливу. У термінах компетентнісного підходу [6, с. 196] це означає бути медіакомпетентним, тобто мати таку компетентність як медіаграмотність.

Медіаграмотність – частина медіакультури особистості, вміння виражати себе та здобувати необхідну інформацію за допомогою різних медіа, свідомо сприймати та критично її оцінювати, розуміти реальність, відділяючи

її від віртуальної реальності, сконструйованої медіаджерелами [2, с. 47]. Зазначена компетентність допомагає людині активно використовувати можливості інформаційного поля, яке створює телебачення, радіо, відео, преса, Інтернет, краще зрозуміти запропоновану там інформацію. Слід зазначити, що ідея медіаграмотності останнім часом стала досить популярною в Україні. Ідеться про необхідність володіння медіаграмотністю як професійними комунікаторами, які повинні бути обізнаними у тому, що вони можуть суттєво вплинути на суспільство, так і споживачами інформації, які повинні володіти механізмами захисту від медіаманіпуляцій [5, с. 138].

Зараз в Інтернеті існують різноманітні електронні ресурси з медіаграмотності та перевірки інформації [4].

1. Академія української преси (URL: <http://www.aup.com.ua>). Ресурс містить статті, відеолекції з медіаосвіти, посібники, програми та конспекти занять з медіаграмотності, аналітичні матеріали політичних новин та багато іншої корисної інформації.

2. Метою проекту MediaSapiens (URL: <http://osvita.mediasapiens.ua>) є підвищення рівня споживачів інформації; які повинні навчитися критично ставитись до засобів масової інформації, відрізнити правдиву інформацію від фейку, виявляти маніпулятивні прийоми та вміти від них захищатися.

3. Медіакритика (URL: <http://www.mediakrytyka.info>). Ресурс містить наукові та науково-популярні статті з проблем масової комунікації.

4. Сайт лабораторії психології масової комунікації та медіаосвіти (URL: <http://www.mediaosvita.org.ua>) містить наукові дослідження щодо впровадження медіаосвіти, уникнення та зменшення деструктивних медіавпливів на молодь, соціально-психологічних аспектів впровадження медіаосвіти в інформаційний та освітній простір України.

5. Детектор медіа (URL: <http://detector.media>). Дуже корисний ресурс для відстеження маніпуляцій в українських ЗМІ.

6. Сайт Stopfake.org (URL: <http://www.stopfake.org>) має мультимовний інтерфейс, призначений для популяризації медіаграмотності серед споживачів медіаінформації, перевірки фактів, чіткого розмежування між фактами, які подають журналісти, та пропагандою.

7. Телекритика (URL: <http://www.telekritika.ua>). Ресурс має українськомовний та російськомовний інтерфейс, де представлено оцінку якості телепрограм, теленовін; висвітлення подій медіаринку, аналітичний огляд процесів, що відбуваються у друкованих та електронних засобах масової інформації.

Як зазначає С. Ізбаш, освіта населення повинна бути основним пролонгованим видом діяльності. Ще більшого значення в умовах постійного зростання вимог до фахівців та мінливих тенденцій на ринку праці є самоосвіта, під якою розуміється процес поповнення знань з різних джерел, що є додатковими до основних джерел, які використовувалися на попередніх ступенях вищої освіти [3, с. 142].

Одним із засобів самоосвіти освіти, у тому числі для підвищення медіаграмотності, є масові відкриті онлайн курси (МВОК). Під ними розуміється освітні ресурси, які дозволяють отримати безкоштовну освіту за

різними тематичними напрямками через мережу Інтернет. Головними перевагами МВОК є безкоштовність (у більшості випадків), масовість, доступність та інтерналізація освіти. Окремий користувач може зареєструватися на різних онлайн платформах МВОК, вибрати довільну кількість курсів, опанувати навчальний матеріал, пройти тестування, набрати необхідну кількість балів (зазвичай це 60 балів із 100 можливих) та отримати сертифікат в електронному вигляді [7, с. 137].

У межах нашого дослідження цікавим є україномовний громадський проєкт масових відкритих онлайн курсів Prometheus. Усі навчальні курси, розташовані на цій платформі, можна умовно поділити на дві категорії: ті, які створено командою розробників Prometheus, і ті, які створено викладачами кращих ЗВО України. Для формування та розвитку медіаграмотності платформа Prometheus пропонує наступні онлайн курси: «Від комунальних до незалежних медіа»; «Критичне мислення для освітян»; «Медіаграмотність для освітян». Коротко охарактеризуємо кожний з курсів.

У курсі лекцій «Від комунальних до незалежних медіа» викладено інформацію про те, як заробляти гроші, маючи навички робити якісний інформаційний продукт. Онлайн-курс складається з п'ятнадцяти лекцій, які розраховані на п'ять тижнів. Кожне з лекційних занять проводить досвідчені фахівці: президент Української Асоціації Медіа Бізнесу О. Погорелов, адвокат, медіаюрист Л. Опришко, директор з розвитку і керівник проєктів компанії «Корпоративні медіа. Вейсберг і партнери» В. Балицький та ін. Короткий зміст лекцій вміщено в презентації, які разом із конспектами можна завантажити після кожної відеолекції у кінці сторінки. Досить цікавим фактом є те, що в матеріалах лекцій наявні реальні кейси судових справ проти друкованої преси та перелік підстав для звільнення медіа та журналістів від будь-якої відповідальності. У рубриці загальних обговорень у кінці кожного тижня є творчі завдання, які допоможуть детальніше зрозуміти сутність даного курсу. Для отримання сертифікату достатньо набрати 61 бал.

Навчальна інформація курсу «Критичне мислення для освітян» надана Л. Найдюновою та С. Горбачовим. Під час проходження курсу можна дізнатись багато цікавої інформації, зокрема про те, що треба педагогу, щоб успішно реалізувати свою освітню діяльність, орієнтуючись на мислення, довіру та розум. Не менш цікавою є інформація про моделювання емоцій в освітньому просторі та виокремлення ролі цінностей в житті кожної людини. Кожен слухач може ознайомитись з інформацією про те, яким є ефективний вчитель, у чому полягає секрет його викладання, що може бути запорукою успіху та психологічного виживання. У курсі наявні методичні поради щодо розробки методики розвитку критичного мислення учнів.

Усього курс розрахований на п'ять тижнів, упродовж яких можна ознайомитись із 26 лекціями. До кожної лекції надані тести, що дозволяє перевірити власні знання після опрацювання навчального матеріалу. Якщо під час проходження курсу виникають певні труднощі, то можна скористатися рубрикою обговорення, де в онлайн режимі досвідчені фахівці допоможуть в реалізації проблемного питання.

Онлайн курс «Медіаграмотність для освітян» дозволить ознайомитися із механізмами та засобами ефективного використання медіа ресурсів в освітньому процесі. Користувачі можуть дізнатися про психологічні засади медіаграмотності, властивості та характеристики медіаграмотної людини, як медіа впливають на особистість тощо.

Останній модуль курсу містить інформацію щодо кібербулінгу, зокрема його різновиди та особливості. Відомо, що учні щоденно зустрічаються з проблемами, які наявні в кіберпросторі. Цей розділ дозволяє визначитись, яким чином можна виявити кібербулінг. Дуже вадливим є той факт, що треба навчитись правильно на нього реагувати, а потім, як результат, вміти захистити себе. Освітнянину треба усвідомлювати, коли дійсно потрібна допомога зі сторони дорослої людини, а коли ученя може самостійно впоратись із конкретною ситуацією. Саме таким основам вчать розробники курсу.

Отже, масові відкриті онлайн курси можуть проходити тисячі слухачів, причому, кожен із них буде мати власний результат, відмінний від інших. Приємним моментом є те, що представлені курси є безкоштовними, а це значить, що вони доступні для кожної людини. Викладачі престижних університетів викладають свої думки, даючи при цьому певні знання, які слухач курсу може самостійно перевірити та отримати в результаті сертифікат. Відсутність обмежень щодо навчання на онлайн платформі нівелює різноманітні обмеження у віці, віруваннях, географічному розташуванні, фінансової складової. Виконуючи завдання, курсант самостійно вчиться, оскільки при допущенні помилки може переглянути правильні відповіді та у подальшому не припускатись прикрих помилок.

ЛІТЕРАТУРА

1. Іванов В.Ф. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник / В.Ф. Іванов, О.В. Волошенко. – Київ: Центр Вільної Преси, 2013. – 352 с.
2. Іванов В.Ф. Медіаосвіта та медіаграмотність: визначення термінів / В.Ф. Іванов, О.Я. Шкоба // Інформаційне суспільство. – 2012. – №16. – С. 41–52.
3. Ізбаш С. Самоосвіта майбутніх викладачів вищої школи як андрагогічна проблема / С. Ізбаш, В. Черникова // Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка. – 2016. – №2. – С. 142–146.
4. Пакет дидактичних матеріалів «Медіаграмотність як інструмент активного освоєння комунікаційних середовищ»: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.biblioteka.lviv.ua/files/Media.pdf.
5. Солдатенко І.О. Медіаграмотність як складова інформаційної безпеки / І.О. Солдатенко, А.В. Зінюк // Актуальні проблеми філософії та соціології. – 2016. – №10. – С. 138–140.
6. Шаров С.В. Компетентнісний підхід: переваги, структура та особливості / С.В. Шаров // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського. Педагогічні науки. – 2018. – №4(63). – С. 194–199.

7. Шарова Т.М. Масові відкриті онлайн курси як можливість підвищення конкурентоспроможності фахівця / Т.М. Шарова, С.В. Шаров // Молодий вчений. – 2018. – Т.9. – №61.1. – С. 137–140.